

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 358/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek 1/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 2/ maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obe [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 21Em/4/2018 zo 16. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. júla 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a u sťažovateľky 2 aj práva nebyť vystavená svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa a osobitnej ochrany detí podľa čl. 41 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú zrušiť napadnuté rozhodnutie, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka 1 je matkou maloletej sťažovateľky 2, ktorá jej bola uznesením okresného súdu č. k. 21P/15/2015 z 10. marca 2015 zverená do osobnej starostlivosti predbežným opatrením. Otcovi maloletej [REDAKOVANÉ] bola uložená povinnosť prispievať na maloletú a zároveň bol upravený styk otca s maloletou. Uznesením okresného súdu č. k. 21P/15/2015 zo 16. augusta 2017 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 8CoP/65/2018 z 19. marca 2018 došlo k zmene predbežného (resp. neodkladného) opatrenia v časti úpravy styku. Otec maloletej podal 10. júla

2018 návrh na nariadenie výkonu uvedených rozhodnutí vo veci jeho styku s maloletou, ktorý odôvodnil tým, že sťažovateľka nerešpektuje právoplatné rozhodnutia a znemožňuje mu styk s dcérou.

3. Okresný súd uznesením č. k. 21Em/4/2018 z 2. júla 2020 nariadil výkon uvedených rozhodnutí. Na odvolanie sťažovateľky 1 krajský súd uznesením č. k 17CoP/129/2020-391 z 27. januára 2021 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Tvrdenie sťažovateľky o tom, že po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik uloženej povinnosti, spočívajúce (okrem iného) v tom, že nebol zohľadnený najlepší záujem maloletej, pretože táto styk s otcom odmieta, vyhodnotil krajský súd ako neopodstatnené. Svoje závery oprel o skúmanie správania a konania oboch rodičov v priebehu celého konania o výkon rozhodnutia, ako aj základného konania vedeného pod sp. zn. 21P/15/2015, v rámci ktorých sa preukázali konfliktné vzťahy medzi rodičmi maloletej a ich neschopnosť konštruktívnej komunikácie. Krajský súd zosumarizoval závery znaleckého posudku i výsledok odborného poradenstva, ktoré bolo rodičom uložené v snahe odstrániť komunikačné problémy vo vzťahu k zabezpečeniu starostlivosti o dieťa. Povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu bola rodičom uložená nielen v konaní o výkon rozhodnutia (uznesením okresného súdu č. k. 21Em/4/2018 z 29. januára 2019), ale nadväzne aj v základnom konaní, v ktorom sa rozhoduje o rodičovských právach a povinnostiach (uznesenie okresného súdu č. k. 21P/15/2015 z 29. októbra 2019) a v ktorom bolo výchovné opatrenie uložené aj maloletej. Toto (v poradí druhé spomenuté) poradenstvo sa po čiastočnej realizácii predčasne ukončilo, resp. prerušilo z dôvodu protipandemických opatrení. Z napadnutého uznesenia tiež vyplýva, že v stretnutiach sa mohlo pokračovať, avšak z dôvodov na strane sťažovateľky a jej pasívneho postoja k zlepšeniu situácie k tomu nedošlo.

4. Okresný súd napadnutým uznesením uložil sťažovateľke 1 podľa § 382 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) pokutu 100 eur. Dôvodil, že sťažovateľku 1 vyzýval na plnenie vykonateľného rozhodnutia súdu, ako aj na vyjadrenie s náležitým odôvodnením, prečo predmetné rozhodnutie nerešpektuje. Podotkol, že po vzniku exekučného titulu nenastali žiadne okolnosti, ktoré by spôsobili zánik uloženej povinnosti. Samotné odmietanie maloletej sťažovateľky 2 stýkať sa s oprávneným nie je okolnosťou, ktorá by spôsobovala zánik uloženej povinnosti. Zo záverov znaleckých posudkov predložených v konaní sp. zn. 21P/15/2015 vyplýva, že maloletá preberá postoje matky, ktorá v nej posilňuje odpor voči oprávnenému a zneisťuje ju. Za ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa nemôže povinná podrobovať rozhodnutiu, možno považovať také, ktoré nemôže sama ovplyvniť. Úlohou sťažovateľky 1 ako matky, ktorá zabezpečuje osobnú starostlivosť o dieťa, je vytvoriť priaznivé podmienky na uskutočnenie styku otca s dieťaťom. Z obsahu spisu nevyplýva, že by sa sťažovateľka 1 akýmkoľvek spôsobom snažila pripraviť maloletú na styk s oprávneným, nemotivuje ju, nesnaží sa jej vzniknutú situáciu uľahčiť a aktívne napomôcť k úspešnej realizácii styku s oprávneným.

III.

Argumentácia sťažovateľiek

5. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti rozsiahlo rekapitulujú priebeh oboch konaní (základného i vykonávacieho) a svoju argumentáciu koncentrujú na skutkovú okolnosť, ktorá nastala po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutí súdov tvoriacich exekučný titul. Uvádzajú, že 24. mája 2018 došlo pri styku otca s mal. sťažovateľkou 2 k mimoriadnej udalosti, ktorá zásadným

spôsobom ovplyvnila jej postoj k otcovi a k styku s ním. V uvedený deň odovzdala sťažovateľka 1 mal. sťažovateľku 2 jej otcovi o 15.30 h (v súlade s rozhodnutím súdu upravujúcim styk) a po prevzatí otcom a jeho odchode pred jej bydliska aj s dieťaťom odišla spolu s manželom nakupovať do inej obce. Keď sa po skončení nákupov vrátila v čase o 16.47 h k autu, v ktorom si nechala mobilný telefón, zistila, že v čase o 16.03 h jej otec mal. sťažovateľky 2 poslal SMS-správu, že táto je unavená a nesie ju domov (teda k matke). Napriek tomu, že ihneď po prečítaní správy otcovi opakovane volala, ten telefón nezodvihol. Keď sa sťažovateľka 1 vrátila o 17.00 h s manželom domov, uvidela cez okno na terase, že mal. sťažovateľka 2 leží v izbe. Oči mala zatvorené, ruky a nohy spustené popri tele. Keď následne v obavách pribehla k dcére, táto otvorila oči, začala plakať, vzlykala, že sa bála, že všetci odišli bývať do iného domu, pretože išla hľadať matku a jej manžela do garáže, a videla, že tam nie je auto. Mal. sťažovateľka 2 mala v čase tejto udalosti 5 rokov. Sťažovateľka 1 po popísanej udalosti viackrát odmietla odovzdať sťažovateľku 2 otcovi.

6. Podľa názoru sťažovateľiek znalecké dokazovanie v priebehu oboch konaní po uvedenej udalosti nespochybňuje závažnosť jej dopadu na postoj sťažovateľky 2 k otcovi a k stretávaniu sa s ním. V reakcii na predmetnú udalosť okresný súd podľa sťažovateľiek nariadil v základnom konaní aj výchovné opatrenie sťažovateľke 2 i jej rodičom spočívajúce v povinnosti podrobiť sa sociálnemu poradenstvu počas doby 6 mesiacov. Napriek uvedeným okolnostiam okresný súd (a nadväzne v odvolacom konaní aj krajský súd) nariadil výkon rozhodnutia, hoci tento nie je v najlepšom záujme sťažovateľky 2. Oba sudy stotožnili najlepší záujem dieťaťa s rešpektovaním jeho práva na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, čo nie je v súlade s čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Krajský súd nevysvetlil, akým spôsobom dospel k záveru, že v súčasnosti je oprávneným postupom, rešpektujúcim záujem sťažovateľky 2, nútiť ju do stretnutí s otcom. Krajský súd účelovo vytrháva zo znaleckého posudku časti svedčiace v neprospech sťažovateľky 1.

7. Argumentácia sťažovateľiek napokon vyúsťuje do vyslovenia presvedčenia, že *„uznesením Krajského súdu v Košiciach napadnutého touto ústavnou sťažnosťou došlo k porušeniu ich práv zakotvených v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a to tým, že súd interpretoval a aplikoval na vec sa vzťahujúce právne predpisy takým spôsobom, že výsledok tejto interpretácie a aplikácie je nezlučiteľný s označenými právami sťažovateľiek. Krajský súd interpretoval záujem mal. Dieťaťa spôsobom, ktorý je v priamom rozpore s čl. 5 Zákona o rodine, ktorý je vyjadrením implementácie čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Krajský súd zároveň svojim rozhodnutím porušil namietané práva sťažovateľiek, keď v rozpore s jemu známym postupom Okresného súdu Košice I v konaní 21P/15/2015, v ktorom bolo nariadené výchovné opatrenie aj mal. sťažovateľke v 2. rade. ktoré sa ani len nezačalo realizovať, a ktoré súd považoval za nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci úpravy výkonu rodičovských práv, rozhodol o nútenom styku sťažovateľky v 2. rade s otcom.“*

8. Následne sťažovateľky uvádzajú, že *„rozhodnutie napadnuté touto ústavnou sťažnosťou rovnakým spôsobom zasahuje do namietaných práv sťažovateľiek, keďže je len pokračovaním postupu, ktorý práva sťažovateľiek porušoval. Inak povedané, rozhodnutie o uložení pokuty sťažovateľke v 1. rade nemôže byť rozhodnutím neporušujúcim práva sťažovateľiek, keďže je jednou z foriem výkonu rozhodnutia v konaní, v ktorom samotné nariadenie výkonu rozhodnutia je rozhodnutím porušujúcim práva sťažovateľiek“*.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

IV.1. K ústavnej sťažnosti maloletej sťažovateľky 2:

10. Napadnutým uznesením okresný súd zasiahol výlučne do právneho postavenia sťažovateľky 1. Iba jej uložil povinnosť zaplatiť podľa § 382 ods. 1 CMP pokutu. Hoci toto rozhodnutie bolo vydané v konaní, ktorého účastníčkou je i sťažovateľka 2, jej práva a povinnosti nijako neovplyvnilo. Inak povedané, napadnuté uznesenie okresného súdu nevyvolalo žiadnu zmenu v hmotnoprávnom ani v procesnoprávnom postavení sťažovateľky 2.

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

12. Sťažovateľka označila za ústavne vadný zásah také rozhodnutie okresného súdu, ktoré jej základné práva a práva garantované medzinárodnými zmluvami nijako neovplyvňuje. Preto je v tejto časti ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

IV.2. K ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1:

13. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1 pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažnostné dôvody sú takmer výlučne orientované na závery, ku ktorým okresný súd a krajský súd dospeli v rozhodnutiach o nariadení výkonu rozhodnutia. Zásah, ktorý má podľa názoru sťažovateľky 1 nepriaznivo ovplyvňovať jej označené práva, je však uznesenie okresného súdu o uložení pokuty podľa § 382 ods. 1 CMP. Ústavná sťažnosť má 15 strán, pričom sťažovateľka 1 sa napadnutému uzneseniu adresne venuje iba v jednom odseku (označenom por. č. 64 na str. 12).

14. Ústavný súd si uvedomuje podstatu sťažnostnej argumentácie. Sťažovateľka 1 ňou vysvetľuje, prečo povinnosť uloženú exekučnými titulmi neplnila, pričom dôvod jej neplnenia vníma ako relevantný nielen v napätí s rozhodnutiami o nariadení výkonu rozhodnutia, ktorým v dôvodoch ústavnej sťažnosti venuje dominantnú pozornosť. Implicitne naznačuje, že udalosť z 24. mája 2018 je právom aprobovaným dôvodom aj pre ignorovanie výzvy okresného súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti, ktorej bezvýslednosť zakladá podľa § 382 ods. 1 CMP dôvod na uloženie pokuty do 1 000 eur.

15. Napriek tomu ústavnej sťažnosti nemožno priznať úspech. V procese výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých má každý procesný úkon konajúceho súdu zasahujúci do právneho postavenia účastníka konania svoj jedinečný čiastkový predmet (objekt). Pokiaľ ide o rozhodovanie podľa § 382 ods. 1 CMP, je takýmto predmetom procesná disciplína spočívajúca v rešpekte k výzve súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom. Procesný kódex (CMP) neustanovuje žiadne druhové výnimky z povinnosti účastníka konania (povinného) takúto výzvu súdu uposlúchnuť. Ani skutočnosť namietaná sťažovateľkou, spočívajúca svojou podstatou v zmene skutkových okolností po vydaní exekučného titulu, nepredstavuje zákonom aprobovanú výnimku zbavujúcu povinnosti účastníka konania (povinného) uposlúchnuť výzvu súdu uskutočňujúceho výkon rozhodnutia vo veci maloletých.

16. Naopak, zohľadneniu skutkovej okolnosti, ktorá nastala po vzniku exekučného titulu a podľa názoru povinného spôsobilá zánik uloženej povinnosti, slúži odvolanie proti nariadeniu výkonu rozhodnutia podľa § 377 ods. 2 CMP, podľa ktorého odvolanie proti nariadeniu výkonu rozhodnutia možno odôvodniť len tým, že exekučný titul nie je vykonateľný alebo že okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, spôsobili zánik uloženej povinnosti. Tento prostriedok sťažovateľka 1 využila, no nebola s ním na krajskom súde úspešná (uznesenie č. k 17CoP/129/2020-391 z 27. januára 2021). Následne podala proti uzneseniu krajského súdu o jej odvolaní aj ústavnú sťažnosť. No aj tá bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 395/2021-30 z 29. septembra 2021 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. V čase ukladania pokuty napadnutým uznesením nebola vymáhaná povinnosť sťažovateľky 1 právne spochybnená, keďže sa zakladala na právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí príslušného súdu. Skutkovo ani sťažovateľka 1 nenamieta, že povinnosť plynúca z exekučných titulov neplnila. Rovnako nie je sporným, že okresný súd sťažovateľku 1 bezvýsledne vyzýval na dobrovoľné splnenie povinnosti. Bez ambície vstupovať na pôdu rozhodovacej právomoci všeobecných súdov preto ústavný súd konštatuje, že je *prima facie* nepochybné, že znaky skutkovej podstaty § 382 ods. 1 CMP boli 26. apríla 2021 naplnené. Preto ústavná sťažnosť sťažovateľky 1 je podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde zjavne neopodstatnená.

17. Na doplnenie ústavný súd dodáva, že normatívna koncepcia konania vo veciach maloletých a nadväzne i konania o výkon rozhodnutia vo veci maloletých je v CMP nastavená z procesného hľadiska dostatočne flexibilne na to, aby sťažovateľka 1 v postavení povinnej dokázala nútený výkon exekučného titulu v závislosti od vývoja skutkového stavu dokumentujúceho stav rodinných vzťahov v trojuholníku maloletého dieťaťa a v konflikte stojacich rodičov zvrátiť v súlade s najlepším záujmom maloletej sťažovateľky 2. Správne zvoleným prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa však zjavne nie je ústavná sťažnosť proti rozhodnutiu ukladajúcemu procesnú sankciu za nesplnenie povinnosti, ktorej procesné uznanie súdnou mocou bolo v relevantnom štádiu exekučného konania nepochybniteľné.

18. Okrem toho, ústavný súd považuje k vecnému pozadiu nespokojnosti sťažovateľky 1 doplniť odkaz na právny názor krajského súdu vyslovený v jeho uznesení č. k 17CoP/129/2020-391 z 27. januára 2021, podľa ktorého „*rodič zabezpečujúci osobnú starostlivosť o maloleté dieťa má prvotnú zodpovednosť za prípravu dieťaťa na stretávanie s druhým rodičom a nemôže nechávať na dieťati, či má alebo nemá chuť sa s druhým rodičom stretnúť*“. Neunesenie tejto zodpovednosti rodičom, o ktorom hovorí krajský súd, sa môže stať príčinou nadväzujúcich odmietavých postojov dieťaťa k druhému rodičovi, čím v prostredí prevažujúcich konfliktných vzťahov oboch rodičov

vzniká potenciál generovania ďalších sporov, ktoré v konečnom dôsledku neprospievajú najlepšiemu záujmu maloletého dieťaťa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu